

שיחת הרא"ש ז"ע א סודרה שליטת פרי אלו"ק קטל"א, נכתב ע"י הר"פ כפ' רבנן.

השכל ניתן כדי להכיר הנהמיות

שלווים ורגועים. ויש אשר משתמשים בבעלי חיים לצרכיהם הן החלב שיונקים מדדי הבהמה הן מהבשר שאוכלים והן בזה שנעזרים בבעלי חיים למסעם וכו'. גם על בעלי החיים אשר בים יש לאדם קשר למרות שנראה לכאורה שהם מנותק מאתנו וכ"ש בעלי החיים אשר בים אבל האמת שגם עם הים ובעלי החיים שבים יש לנו קשר, כמו שכתוב (שם קיד כה, כו) זה הים גדול ורחב ידיים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות, שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו, ומכיוון שמטרת הבריאה שהאדם ילמד מהם הכרת המציאות העצמית הרי מטרה זו מתבקשת גם כלפי החשך של הים שהוא הרבה יותר גדול וקשה מהחשך של הלילה וגם כלפי בעלי החיים הטורפים שבים שהם הרבה יותר קשים מבעלי החיים הטורפים אשר ביבשה.

כל אחד יכול להכיר ולהבחין איך שהבהמה קשורה וקשובה אל האדון. מאידך כל אחד יכול לשים לב ולראות איך שהאדון מתחבר אל הבהמה דואג לו לספק כל צרכיו הקיומיים עד שהאדון נהפך להיות חלק בלתי נפרד מהבהמות כאלו חושב את מחשבות הבהמה. הבחנה זו מעידה שאכן האדם והבהמה היינו הך.

בזה שאנו רואים שיש לאדם יותר שכל מהבהמה אינו מוכיח שהאדם שונה מהבהמה, כי במציאות מותר האדם מן הבהמה אין וזה שיש יותר שכל באדם הוא בכדי שיתחבר אל חיות ובהמות יותר מסובכות כמו חיתו טרף. מי שיתבונן יבחין שבני אדם שיש להם מעט שכל אינם מתחברים רק אל הבהמות הקשורים והקשובים אליהם, ומי שיש לו יותר שכל הוא מצליח להתחבר גם אל בעלי החיים הטורפים. ומי שיש לו עוד יותר שכל הוא מתחבר גם אל בעלי החיים הטורפים שבים, הרי שאין השכל מוציא את האדם מכלל בהמה אדרבה מקשרו ומחברו אל הבעל חי היותר

השייט ברא את הים ובו תרמש כל חיתו טרף. הים הוא החשך הגדול ביותר ובחשך הגדול הזה נעשה המבול. (אמר הכותב: מה שזכיתי להבין הוא כי הרא"ש התבסס על הפסוק (תהלים קיד כ) תשת חשך ויהי לילה בו תרמש כל חיתו יער, הפסוק מכוון אל החשך של הלילה ואל החיות שביער שהם האריות ושאר חיות הטורפות. והרא"ש מצביע על הים כחשך יותר גדול מהלילה, ועוד במקום לציין כל חיתו "יער" אמר כל חיתו "טרף". אולי הכונה לים הקדמון שעליה אמר הכתוב (בראשית א. ב) והארץ היתה תוהו ובוהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים, די בהערה זו).

האדם צריך לקחת דוגמא מהים אשר בו תרמש כל חיתו טרף יותר מאשר על היבשה. כידוע שכל מה שיש ביבשה יש גם בים. אבל יש בים דברים שאין ביבשה ובמיוחד בעלי החיים הטורפים, החשך הגדול שיש בים והחיות הטורפות הגדולות המתהלכים במים, כל מהותם כדי שהאדם יוכל ללמוד מהם הכרת המציאות העצמית. דהלא כל מה שנברא בעולם לצורך האדם נברא ואם נברא החשך לצורך האדם נברא ואם נברא חיתו טרף לצורך האדם נברא. ואפילו הים וכל אשר בו הנראים לכאורה מנותקים מהאדם גם הם נבראו עבור האדם, ולכן גם החשך הגדול אשר בים עבור האדם נברא, ומטרתם שהאדם ילמד מכל זה את המציאות העצמית של מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדו (תהלים ח).

אנו רואים שיש לאדם קשר עם הסובב אותנו, יש בעלי חיים שהאדם רגיל להיות בקרבתם ויש בעלי חיים שאינו רגיל להיות בקרבתם כמו החיות הטורפות אך בפועל יש לו תועלת בזה שנמצאים עלי אדמות בעלי חיים אלו מרחקים ומשמידים מויקים ומאפשרים לבני האדם להיות יותר

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

233
א

יתברך שמו שהוא יתברך בורא ומנהיג וכו'.
הדרך הנכונה בתפיסת שני צדדי הראיה של השכל שבו ושל הבהמיות שבו הוא בזה שמכיר בבהירות שהוא ושכלו הם שני דברים נפרדים כך שאין השכל חלק ממהותו של האדם אלא שהשכל ניתן לאדם כדי שיכיר בבהמיות שבו. העובדא היא אשר ככל שיש לו יותר שכל יש לו יותר קשר עם הבהמיות היותר מסובכות ביבשה ובים.

זה שכתוב בתורה (בראשית א כח) ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ, אין הכוונה שהאדם במהותו שונה מהבהמה כי הלא מותר האדם מן הבהמה אין כך שמהות האדם ומהות הבהמה היינו הך אלא שהתורה מתאר את ההבדל בין האדם לבהמה בזה שלבהמה אין כל קשר עם מהות השכל ולאדם יש קשר עם מהות השכל, ומה שכתוב ורדו בדגת הים וכו' כוונת התורה להורות לבני האדם שילמדו מהבהמיות שלהם להכרת העצמיות ממי ילמדו? מבעלי החיים שאינם מסוגלים ללמוד ולהכיר הבהמיות שלהם!

נמצא לפי זה שכל הבחירה של האדם הוא להכיר במציאות העצמית שלו ולא להתפס במחשבה שהוא ושכלו אחד. ומי שאינו עומד בבחירתו וממליך את השכל על עצמו הרי הוא ככופר בעיקר כי דוחק את רגלי השכינה הקדושה כאמרם חז"ל (ערכין טו) אין אני והוא יכולים לדור במדור אחד, לעומת זאת מי שמפריד בין המציאות האמיתית שלו לבין השכליות שבו הרי בזה הוא ממליך את הרבש"ע על עצמו באמרו שכל הצד השכלי הוא בלתי לה' לבדו.

הזוכה להפריד את השכל מעצמו וחי במציאות הבהמית שבו מכיר שהאור שבשכל הוא מציאות אלקי בבחינת "יום". ועל זה אמר הכתוב (שם קד כג) יצא אדם לפעלו ולעבדתו עד ערב, כי רק עי"ז שהאור שבשכל מתגלה בהתגלות בורא, יכול האדם לצאת לפעלו ולפרסם בזה שם ה' בעולמות.

מסובך. לפי זה ברור שהשכל אינו מיועד להוציא את האדם מהכרח הבהמיות שבו. על כן פשוט הוא שכל בעלי החיים שיש ביבשה ובים, הן אלו שאינם טורפים וזקוקים ישירות להתיחסות האדם, והן אלו הטורפים שאינם זקוקים ישירות להתיחסות האדם סוף סוף כולם קשורים וניתנים להתיחסות האדם, לכל אחד לפי דרגתו השכלי. וממילא כל אחד לפי דרגתו מתחבר אל בעלי החיים שמהם ילמד הכרת המציאות העצמי.

האדם כבעל בחירה עומד בין שני צדדי הראיה שלו מצד אחד מתחבר אל השכל שבו כאלו אינו בהמה מחמת הצד השכלי שבו. מצד השני מתחבר אל הבהמיות שבו דהיינו בכל התכונות שיש לבהמות מהבהמות שאינם טורפים ועד לבעלי החיים הטורפים כולם מתחברים אל האדם להראות שמותר האדם מן הבהמה אין וכל התכונות שיש בבעלי החיים יש באדם.

והנה אם האדם שוכח את הצד השכלי שבו ומתחבר ישירות אל הבהמיות שלו או מתגלין באדם כל התכונות הנוראות הנראים אצל בעלי החיים הכוללים אכזריות נוראה כמו של בעלי החיים הטורפים והתלות הנוראה כמו שיש לבהמות הזקוקות להתיחסות האדם. "מותר האדם מן הבהמה אין ממש". מאידך אם האדם שוכח את הצד הבהמיות שבו ומתחבר אל הצד השכלי בלבד, או נוצר באדם כמין תחושה של גדלות עצמי כאלו הוא חלק אלק ממעל ממש, כאלו הוא בורא עולמות ומנהיג כמו שאמר דוד המלך ע"ה (שם ח) ותחסרהו מעט מאלקים וכבוד והדר תעטרהו, ואם ימשיך בדרך זו יגיע לכפירה הנוראה ביותר כמו שכתוב (דברים לב) שמנת עבית כסית ותשכח א-ל מחוללך, הרי שהאדם כבעל בחירה חייב לתפוס בשני צדדי הראיה גם יחד דהיינו לאחוז בשכל ולאחוז בבהמיות שבו ורק כך יוכל להשיג את המטרה למענה נברא שהוא הכרת המציאות הבהמית של עצמו ולעומת זאת להכיר בגדלות הבורא

האדם. ואו הים הופך להיות המשפיע הגדול ביותר בחיי הבריאה (הערת הכותב: בלי מים לא תתכן קיומו של העולם...) הלילה הופכת להיות הגורם המשפיע ביותר בהתגלות בורא כי רואים בעליל שה' הוא האלקים ולית ליה לאדם מגרמי כלום. וכל מה שהיה עד עתה הוא בעצם בטוי של פחד עצמי ללא כל כסוי.

כאשר השכל יפרד ממציאות האדם ותדבק במציאות בורא. נזכה שהאור האלקי יבא מתוך השכל של האדם שהשכל להבטל אל השי"ת. וזהו בחינת משיח דהיינו שהאדם הכיר בשכלו שהשכל אינו שלו והכל מציאות ה' ועיי"כ כל ה"אני" שלו המלווה בפחדים נוראים נמוגים ומתגלים שאין אלו אלא פרי דמיונות כלפי המציאות האמיתי אין עוד מלבדו.

הרא"ש סיים דבריו ואמר: הכל טוב ויפה אבל זה קשה!!!

הרא"ש המשיך להסביר ומה כוונת הכתוב ולעבדתו עדי ערב? כוונת הכתוב ללמד שהאדם בו זמנית יש לו שני תפקידים אחד ייצא אדם לפעלו" והשני "ולעבדתו עדי ערב". הרא"ש הדגיש שתפקיד אחד תלוי בשני אם קיימת אצלו המציאות יצא אדם לפעלו בפרסום שם ה' בעולמות חייבת להיות קיימת גם לעבדתו עדי ערב שהוא הכרת המציאות העצמי עדי ערב שהוא החשך הגדול בה מציאות האדם נמצאת בתקופת גלותינו מאז חטא אדה"ר ועד עתה, וכן להיפך רק דרך הכרת המציאות העצמי ניתן לתת לרבש"ע את כל הצד השכלי. היוצא מדברינו שהאדם המכיר בבהמיות שלו, כשהוא נמצא בחשך הגדול ביותר הנקרא "ים" מתנוצץ מתוכו האור הנצחי שעליו אמר הכתוב (שם קליט): גם חשך לא יחשיך ולילה כיום יאיר, כי בהתגלות האור הנצחי החשך "בורח" מפני האור האלקי הנצחי וכשהחשך "בורח" מתגלה שבעצם מה שהיה חשך אינו אלא פרי הדמיונות של

שהשמחה במעונם

הר"ר מרדכי ליברמן ומשפ' לנשואי הבן ולאירוס' הבן

הר"ר שלמה ליברמן לנשואי

הבה"ח מאיר ליברמן לאירוסיו

הר"ר אפרים כרמי ומשפ' לנשואי הבת

הר"ר נחום גולדרינג ומשפ' לאירוס' הבת

הר"ר מנחם מלר ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר נחמן קמינסקי ומשפ' להולדת הבן

משפחת כהן לנשואי הבת

ח"ל ע"י
משרכת החברותא
רח' שני 3
02 - 5829688 פ
02 - 5325477 פקס
ת.ד. 5080
ירושלים 91050